

Motion till riksdagen 2016/17:3615

av **Magnus Oscarsson m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa generellt goda företagsvillkor i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ha effektiva och förutsägbara godkännandeprocesser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge främjandeuppdrag till myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas efterfrågan och inte av politiskt bestämda kvantitativa mål för konsumtion och produktion kopplade till specifika produktionsformer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare för konsumenter att göra hållbara, medvetna val och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta och främja livsmedelsexporten och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag på kvantitativa mål för Sveriges självförsörjningsgrad och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt råd för att bidra till att genomföra strategin och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att revidera Sveriges ståndpunkt inom EU-samarbetet när det gäller utformningen av den gemensamma jordbrukspolitikerna och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en ny vägledning för anmälnings- och tillståndsprövning inom animalieproduktionen och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prövningen av djurhållande verksamhet bör koncentreras till färre miljöprövningsdelegationer och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att ta bort kravet på samrådsförfarande för anmälningsskyldig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort det obligatoriska kravet på förprovning vid om- och tillbyggnad av djurstallar samt inredning för djur och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta livsmedelsattachéer och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en parlamentarisk statlig utredning bör tillsättas för att ta ett samlat grepp för att minska regelbördan och föreslå förenklingar och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att EU-ersättningarna betalas ut i rätt tid och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en kostnadsersättning för svensk mjölkproduktion och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra beteskravet för kor i lösdrift och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättningar vid skördekatastrofer och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättningar vid viltskador och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbruk ska klassas som miljöpåverkande verksamhet i stället för miljöfarlig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ansvarsfull offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att skatter och avgifter utformas så att en konkurrenskraftig livsmedelssektor främjas och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sådana ändringar i jordförvärvslagen som nämns i avsnitt 7.4 i propositionen inte ska genomföras eller utredas och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning på nya grödor och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Formas i sin fördelning av forskningsanslag bör få i uppdrag av regeringen att särskilt beakta behovet av forskning på nya grödor och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hållbara gödningsmetoder och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kött från vilt och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om biodling och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det småskaliga fisket och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelförenklingar inom fiskerinäringen och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Sverige – det nya matlandet var alliansregeringens satsning för en livskraftig landsbygd med växande företag och fler jobb. Det var samtidigt en satsning för god mat, god djurhållning och upplevelser i världsklass som skulle locka turism och konsumtion samt främja export. Matlandet Sverige syftade till att utveckla och främja hela livsmedelskedjan: primärproduktion, förädlad mat, offentlig mat, matturism och restaurangbranschen. Tydliga mål skapades och följdes upp.

Sverige som matnation sattes på kartan och satsningen gav resultat. Under tiden som projektet pågick skapades ca 9 000 jobb, exporten av livsmedel ökade med ca 70 procent, livsmedelsföretagen ökade och efterfrågan på säker och hållbart producerad mat fortsatte att öka. Alliansregeringen minskade företagens administrativa kostnader med 7,3 miljarder kronor mellan 2006 och 2010, och för företag inom de gröna näringarna minskade regelbördan med 37 procent mellan 2006 och 2014.

Regeringens val att ta bort denna framgångsrika satsning anser vi har varit skadligt för den svenska livsmedelsproduktionen och industrin. För oss är en livsmedelsstrategi ett naturligt nästa steg i matlandetvisionen som kan vidareutveckla och konkretisera vad som behöver göras för att stärka den svenska livsmedelskedjan. Det har varit negativt för livsmedelskedjan att regeringen har dröjt ytterligare två år med att presentera ett alternativ.

En strategi för hela livsmedelskedjan i lokal till global kontext

Alliansen ser att det finns goda förutsättningar att producera och förädla mat i Sverige. God tillgång på mark, rent vatten och kunskap gör att den mat som produceras och förädlas i Sverige håller hög kvalitet samtidigt som våra miljökrav gör att produktionen hela tiden blir än mer hållbar och att den redan i dag ligger i framkant jämfört med andra länder. Dessutom ser Alliansen att intresset för närproducerad och hållbar mat hela tiden ökar hos såväl inhemska konsumenter som turister som besöker Sverige. Men vi ser också att Sverige och den svenska livsmedelskedjan står inför utmaningar i form av global konkurrens och prispress. För att vi än bättre från det offentliga sida ska kunna ta till vara den potential som finns och även framöver säkerställa att förutsättningar finns för svensk livsmedelsproduktion ser Alliansen en svensk livsmedelsstrategi som ett viktigt verktyg.

Det är positivt att en ny nationell livsmedelsstrategi nu tagits fram och att det finns en bred enighet i riksdagen om målen. Däremot anser vi att regeringens livsmedelsstrategi saknar det fokus på hela livsmedelskedjan som Matlandet Sverige innebar. Alliansen vill se en bred strategi där livsmedelsindustrin, exportpotentialen, forskningen, konsumenten och primärproduktionen stärks och där strävan är att uppnå FN:s globala hållbarhetsmål, Agenda 2030-målen.

Sverige och FN:s resterande medlemsländer har ett ansvar utifrån Agenda 2030-målen att verka för att de globala målen nås, och det är respektive regerings ansvar att de nås i det egna landet. Detta är något som uttryckligen är beskrivet för de globala målen, men ändå har regeringen i hög grad utelämnat Agenda 2030-målen från den egna livsmedelsstrategin fram till 2030. Alla 17 mål är relevanta för livsmedelskedjan, framför allt mål 2 som är att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk. Agenda 2030-målen bör därför inkluderas och arbetas för i livsmedelsstrategin.

Maten som odlas och förädlas har indirekt bäring på möjligheten att uppnå jämställdhet och egenmakt för kvinnor och flickor i och med att många lantbrukare i fattigare länder är kvinnor, liksom på möjligheten att uppnå goda arbetsvillkor och hållbar tillväxt, säkerställa hållbar produktion och stärka och säkra tillgång på rent vatten.

Maten vi äter utgör i sin tur en förutsättning för de flesta andra mål, som exempelvis att uppnå god hälsa och främja ett hälsosamt liv och hållbara konsumtionsmönster, för koncentrationen att arbeta och utbilda sig, minska ojämlikheten och fattigdom inom och mellan länder genom bättre fördelning av mat och för att säkra ekosystemen i haven och främja god tillgång på marina resurser.

Med hjälp av den svenska livsmedelskedjan kan vi bidra till att uppnå Agenda 2030-målen genom att främja export av säkra och sunda livsmedel, bistå med kompetens om starkt djurskydd, låg antibiotikaanvändning och miljöhänsyn i produktionen liksom med förädling och forskning för framtidens livsmedel som kan vara resurseffektiva och näringsrika.

Den svenska livsmedelsproduktionen ska ha goda förutsättningar där det svenska jordbrukets fördelar tas tillvara. Sverige har EU:s bästa djurskydd, låg användning av antibiotika, hög miljöhänsyn och ett smittskydd i världsklass, som ger svenska mervärden som utgör en viktig konkurrensfördel. Livsmedelsindustrin ska ha goda förutsättningar för företagsutveckling, digitalisering, förädling och export. Livsmedelsförädlingen är en sektor med stor geografisk spridning, vilket visar att branschen kan bidra till att skapa arbetstillfällen i hela landet. Export av livsmedel kan främjas genom att utveckla förädlingsarbetet i kombination med forskningsarbete som är inriktat på förädling och framtagande av innovativa produkter som möter konsumenters behov både nationellt och internationellt. Den matbaserade turismen är också en viktig sektor som kan ge ökade möjligheter till fler jobb och stärka Sveriges position som matnation. Konsumenters efterfrågan på livsmedel behöver bättre tillvaratas samtidigt som medvetenheten om hållbara hälsosamma vanor behöver stärkas, exempelvis genom myndigheters arbete.

Det är viktigt att innehållet i livsmedelsstrategin dels utvecklas i nära samarbete med näringen som vet vilka behov som bör tillgodoses för att strategin ska nå framgång och dels att dessa erfarenheter också omsätts i strategin. Alliansen vill fortsätta utveckla förutsättningarna för den svenska livsmedelskedjan och landsbygden.

Säkra generellt goda företagsvillkor

Konkurrenskraften för livsmedelsföretag ska stärkas. Det måste finnas goda företagsvillkor för hela livsmedelskedjan. Därför är det oroande med regeringens politik som innebär högre skatter på jobb och företagande. Regelverk som rör företag i primär- och livsmedelsproduktion är i hög utsträckning gemensamma för EU:s inre marknad.

Det gör att alla nationella regler och krav som går utöver den EU-gemensamma lagstiftningen riskerar att försämra konkurrenssituationen för de svenska företagen. Därför ska nationella, mer långtgående regler alltid vara väl motiverade och prövas noga.

Effektiva och förutsägbara godkännandeprocesser

För att skapa mer långsiktighet och förutsägbarhet för livsmedelsproducenter bör regeringen verka för att myndigheterna i större utsträckning använder sig av ömsesidigt erkännande av växtskyddsmedel. Hänsyn bör tas till hur andra EU-medlemsstater förhåller sig till växtskyddsmedel för att skapa konkurrensneutrala förutsättningar inom det svenska jordbruket.

Främjandeuppdrag till myndigheter

Myndigheter har en viktig roll i att stötta företag och underlätta för dem. Detta fungerar inte alltid på önskvärt sätt. Det behövs enklare rutiner, regler och processer hos myndigheter som förenklar för livsmedelsföretagare. Myndigheter och tjänstemän ska även ha företagsaspekten i fokus när de fattar beslut eller utformar regler. Det kan handla om att genomföra en konsekvensbeskrivning innan datasystemet byts ut så att man förhindrar att stödets utbetalningar fördröjs. Vi vill att berörda myndigheter får ett främjandeuppdrag som förtydligar att de inte enbart ska utgöra ett kontrollerande organ. Fokus bör skifta från ett myndighetsperspektiv till ett tydligare brukarperspektiv, vilket tydligt bör framgå av regeringens regleringsbrev. Myndigheter som arbetar med livsmedelsföretag bör i högre utsträckning tillhandahålla information samt underlätta och stödja livsmedelsföretagande.

Stärkt konsumentmakt

Konsumenternas efterfrågan ska styra i stället för politiskt bestämda kvantitativa mål för konsumtion och produktion

Ekologiskt producerad mat utgör en växande konsumentmarknad, och den svenska ekologiska livsmedelsproduktionen täcker inte behovet för efterfrågan. Men i stället för att sätta upp mål om ekologisk konsumtion och produktion bör fokus vara på att stärka konkurrenskraften i hela kedjan. Det handlar exempelvis om att minska de höga kostnaderna för företagande, insatsvaror som gör att svensk ekologisk produktion inte står sig mot konkurrentländerna. Målsättningen bör i stället vara att sträva mot att allt jordbruk blir mer hållbart och att stärka konsumentens kunskap om livsmedel.

År 2030 vet vi inte hur livsmedelsproduktionen ser ut varken i Sverige eller i världen, än mindre vilken produktionsform som är mest attraktiv eller vilka varor som konsumenterna efterfrågar. Det finns en risk i att låsa in sig i kvantitativa mål för en viss produktionsform. Det bör inte vara politiken som avgör vilka livsmedel vi producerar och konsumerar i framtiden. Alliansen vill i stället att konsumenternas efterfrågan ska styra vilka livsmedel de vill konsumera och skapa förutsättningar för att möta detta behov.

Underlätta för konsumenter att göra hållbara medvetna val

Konsumenters efterfrågan och köpvilja är i stor grad styrande för de livsmedel vi i dag konsumerar och vilka som säljer bäst. Politiken ska inte tvinga konsumenten till särskilda val men däremot säkerställa att information finns tillgängligt för dem som är engagerade och underlätta möjligheten att själv välja mat som är bra för hälsa och miljö. Detta kan exempelvis ske genom tydlig och lättillgänglig information i form av bl.a. miljömärkningar som nyckelhålet och ursprungsmärkningar, konsumentupplysningstjänster, produktinformation i butiker samt webbaserad information. Detta möjliggör för konsumenter och andra aktörer att göra ansvarsfulla och hållbara val av produkter och tjänster och att ställa om till mer hållbara livsstilar. Utbudet av livsmedel som produceras och förädlas bör motsvara det som efterfrågas av konsumenter.

Underlätta och främja livsmedelsexporten

Sverige har stor potential att exportera mer livsmedel. Vi har mervärden såsom högt smittskydd och djurskydd, vilket skapar säkra livsmedel som är attraktivt på den internationella marknaden. Den framgångssaga som alliansregeringen påbörjade vill vi fortsätta. Den svenska livsmedelsindustrin kan växa ytterligare.

För att underlätta och främja livsmedelsexporten vill vi förenkla för livsmedelsföretag att exportera och marknadsföra sig i andra länder. Vi vill ge Business Sweden ett tydligare främjandeuppdrag för att förenkla för livsmedelssektorn att ta sig in på nya och befintliga marknader. För att lyckas med detta behöver kompetensen inom livsmedel förbättras på myndigheten, och näringen behöver få en tydligare position i marknadsföringen av Sverige. Många livsmedelsföretag upplever svårigheter med att exportera varor, och vi vill att Business Sweden ska tillhandahålla information till livsmedelsföretag om tillvägagångssätt liksom om potential och mervärdet i att förädla produkter för export.

Livsmedelssektorns utmaningar

Jordbruket är grunden för en nations överlevnad. Även om det i dag endast är en liten del av befolkningen som arbetar inom jordbruket är vi alla helt beroende av dess produkter för att kunna överleva. Jordbruket påverkar vår gemensamma natur- och kulturmiljö, vilka samtidigt är viktiga förutsättningar för jordbrukets bedrivande. Kristdemokraterna anser att samhället gemensamt ska betala för det vi gemensamt frågar efter, och som enskilda ska vi betala de produkter vi frågar efter – utifrån den kvalitet vi förväntar oss att få. Värdet av ekosystemtjänsterna ska integreras i samhällsekonomiska beräkningar som ligger till grund för politiska åtgärder, ekonomiska styrmedel m.m. Ersättningar till jordbruket ska i ökad utsträckning baseras på de samhällstjänster som jordbruket bistår med, särskilt bevarandet av biologisk mångfald och minskad klimatpåverkan.

Bra med en sammanhållen livsmedelsstrategi

Det är positivt att en livsmedelsstrategi äntligen kommer på plats. En strategi behövs för att skapa framtidstro och en positiv framåtrörelse inom branschen. Från Kristdemokraternas sida är det särskilt angeläget att lyfta fram jordbrukets betydelse för Sveriges självförsörjning. I dag är handelsunderskottet för livsmedel omkring 50 miljarder kronor, vilket egentligen är märkligt med tanke på de goda förutsättningarna för livsmedelsproduktion i vårt land och den kvalitetsmedvetenhet som finns hos de svenska producenterna. Om vi skulle drabbas av krig eller annan större kris är den låga självförsörjningen ett direkt hot mot vårt samhälle.

Lönsamhet och konkurrenskraft

Det behövs lönsamhet om jordbruksföretagarna ska fortsätta bedriva sin verksamhet och för att nya människor ska söka sig till branschen. Det är positivt att partierna enats om att ökad lönsamhet i det svenska jordbruket är ett mål i livsmedelsstrategin. Det är nu viktigt att det inte bara blir fina ord utan också verkstad. Nu har vi för första gången på 30 år en strategi som vill öka livsmedelsproduktionen. Under lång tid handlade debatten om att betala bönder för att sluta producera. Nu behöver vi en debatt om hur vi kan betala bönderna för att öka produktionen.

Nationella mål för självförsörjningsgraden behövs

Den svenska självförsörjningsgraden av livsmedel har minskat kraftigt de senaste decennierna och anges i dag till under 50 procent. Om hänsyn tas till att maten ska kunna produceras även när importen av sådant som drivmedel, gödningsmedel, foder och andra insatsvaror skärs av, bedömer expertis på Livsmedelsverket att Sveriges försörjningsgrad ”är lika med noll”. I Sverige saknar vi med andra ord möjligheter att försörja vår befolkning med livsmedel för den händelse att handeln med omvärlden skulle skäras av.

I krig eller kris kan vi räkna med att importen väsentligt försvåras. Även i fredstid kan vårt lands integritet hotas av att någon kan kontrollera tillförselvägarna till Sverige. Detta kan begränsa våra möjligheter att föra en självständig politik. Gränsöverskridande utbrott av smittsamma sjukdomar kan också begränsa rörligheten för människor och varor. Uteblivna oljeleveranser kan slå undan möjligheten att producera drivmedel. I Finland är försörjningsgraden runt 85 procent, detta för att de vet hur viktigt det är att i kristider ha livsmedel till landets invånare. Något som vi i Sverige tycks ha glömt bort.

Världen står inför en situation med klimatförändringar, ökat energibehov och en världsbefolkning på väg mot nio miljarder. Antalet människor som lider av hunger är stort. Även av dessa skäl behöver den svenska jordbruksmarken utnyttjas för produktion.

En förutsättning för att vi ska kunna bevara den svenska livsmedelsproduktionen är att vi bevarar den jordbruksareal som finns i vårt land. Vi behöver också bevara kompetensen som finns inom jordbruksbranschen och en forskning som svarar mot morgondagens behov. För detta krävs en livskraftig svensk jordbrukssektor. Vi behöver

också en inhemsk produktion av jordbrukets insatsvaror såsom bränsle, gödningsmedel och reservdelar.

Den nuvarande bekymmersamma situationen har uppkommit genom en lång tids nedprioritering av försörjningstryggheten. Jordbruket är inte vilken näring som helst. Jorden ligger där den ligger och måste brukas av bönder här i landet.

För att produktionskapaciteten ska upprätthållas krävs att verksamheten är lönsam även när vi lever med en stabil omvärld. Då krävs ett mycket nära samarbete mellan staten och producentorganisationerna i samband med politikens utformning. Det gäller exempelvis Sveriges position i förhandlingarna kring EU:s gemensamma jordbrukspolitik och utformningen av olika miljökrav och avgifter.

Under Alliansens regeringstid bedrevs ett omfattande arbete med att förenkla reglerna för jordbruksföretagare, vars kostnader därigenom minskade med 3 miljarder kronor per år. Detta regelförenklingsarbete måste fortsätta. I synnerhet behöver regelverket kring småskalig lokal produktion förenklas.

De etappmål som föreslås i Konkurrenskraftsutredningen på s. 44–45 är intressanta, och därför bör riksdagen fastställa dessa etappmål. Regeringen bör uppdra åt Jordbruksverket att ta fram indikatorer för dessa mål, så som utredningen föreslår. Även våra nordiska grannländer bör studeras med avseende på målformuleringar om självförsörjning. Riksdagen bör därför begära att regeringen återkommer med förslag på kvantitativa mål för Sveriges självförsörjningsgrad.

Genomför konkurrenskraftsutredningens förslag

2015 presenterade Konkurrenskraftsutredningen sitt förslag SOU 2015:15. I stor utsträckning bygger propositionen på denna utredning. Utredningen har en del konkreta förslag, som inte kommit med i propositionen. Det finns ingen anledning att ytterligare fördröja dessa förslag, därför bör riksdagen besluta om dessa i samband med behandlingen av propositionen om livsmedelsstrategin.

Inrätta ett nationellt råd

Ett nationellt råd bör inrättas för att bidra till att genomföra strategin. Syftet med rådet är att stärka samarbetet mellan berörda myndigheter, jordbruks- och trädgårdsnärings branscher, livsmedelsindustrin, handeln, forskarsamhället, utbildningsväsendet och andra berörda intressen. Rådet bör löpande informera regeringen om närings prioriteringar samt om vilka åtgärder som behövs. Rådet ska även arbeta för att berörda aktörer åtar sig att bidra till genomförandet av strategin. Regeringen bör även uppdra till berörda myndigheter att samverka och medverka till förbättrad konkurrenskraft inom sektorn. Detta bör ske genom en översyn av instruktioner och regleringsbrev.

Anpassa den svenska ståndpunkten angående EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Konkurrenskraftsutredningen föreslår en omläggning av Sveriges position i förhållande till CAP. Utredningen skriver: ”Sveriges ståndpunkt inom EU-samarbetet, bör vara att stärka konkurrenskraften för det svenska jordbruket och för svensk trädgårdsnäring

inom ramen för det övergripande målet om en avreglering av CAP och en minskning av dess andel av EU:s budget”. Kristdemokraterna anser att utredningens rekommendation bör följas. Svenska ståndpunkter inom CAP-arbetet bör ta sin utgångspunkt i att stärka svensk konkurrenskraft, samtidigt som den totala EU-budgeten för jordbruk minskar.

Effektiva och förutsägbara tillståndsprocesser

Tillståndsprocessen inom animalieproduktionen är i dagsläget ofta betungande. I SOU 2013:5 konstaterades också att det ställdes krav som är relativt ingripande utan att det finns motiveringar i det enskilda fallet och där det vetenskapliga underlaget är osäkert. Det är viktigt att tillståndsprocesserna är effektiva och rättssäkra. Därför föreslår Kristdemokraterna att riksdagen beslutar om de förslag som Konkurrenskraftsutredningen tagit fram.

Ny vägledning för anmälnings- och tillståndsprovning

Regeringen bör ge i uppdrag till Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten att utarbeta en ny vägledning för anmälnings- och tillståndsprovning inom animalieproduktionen. Detta uppdrag ska syfta till att förkorta provningsprocessen, öka kompetensen hos handläggare och främja en enhetlig rättstillämpning i olika delar av landet.

Färre miljöprövningsdelegationer

Prövningen av djurhållande verksamhet bör koncentreras till färre miljöprövningsdelegationer. Detta ska syfta till en mer enhetlig rättstillämpning, underlätta för specialisering av miljösakkunniga och effektivisera prövningen.

Inget samråd för anmälningspliktig verksamhet

Regeringen bör ta initiativ till att ta bort kravet på samrådsförfarande för anmälningspliktig verksamhet. Den anmälningspliktiga verksamheten betraktas som mindre miljöpåfrestande. Kravet på samrådsförfarande innebär extra kostnader för den enskilde och det tar längre tid att genomföra verksamhetsförändringar.

Ingen förprovning vid ny-, om- eller tillbyggnad

Regeringen bör ge ett uppdrag till Jordbruksverket om att ta bort det obligatoriska kravet om förprovning vid ny-, om- eller tillbyggnad av djurstallar samt inredning för djur. I dag är reglerna för hur djurstallar ska byggas alltför detaljerade. I stället bör ökat fokus ligga på funktion och djurvälstånd.

Inrätta livsmedelsattachéer

Kristdemokraterna anser att livsmedelsattachéer bör placeras på strategiskt viktiga marknader för svensk livsmedelsexport. Livsmedelsattachéer är strategiskt viktiga för att öka tillträdet till nya exportmarknader.

Fler förslag för ökad konkurrenskraft

Tillsätt en utredning om regelförenklingar

”Regler och villkor” är ett av strategins huvudområden. Detta är mycket viktigt för lönsamheten och konkurrenskraften. En parlamentarisk statlig utredning bör tillsättas för att ta ett samlat grepp om regelbördan och föreslå förenklingar.

EU-ersättningarna i rätt tid

Det är viktigt att EU-ersättningarna betalas ut till bönderna så snart som möjligt, oavsett orsaken till fördröjning. En bidragande faktor till många svenska mjölkbönders likviditetskris är de försenade utbetalningarna från landsbygdsprogrammet. Under rådande mjölkkras är det många bönder som inte har ekonomisk kapacitet att ligga ute med pengar under någon längre tid. Regeringen har ibland använt EU-ersättningarna till jordbruket som en sorts budgetregulator. Man har därigenom fördröjt utbetalningarna. Inga andra EU-länder agerar på detta sätt. Sverige bör alltid ta hem och betala ut EU-ersättningarna så snart de finns tillgängliga, detta för att underlätta böndernas likviditetssituation och för att låta pengarna komma till nytta i den svenska ekonomin.

Förbättringar i EU-stöden

Sverige måste ta vara på de möjligheter som landsbygdsprogrammet och andra EU-program ger oss för att kompensera de producenter som har högre krav från Sverige än vad gemenskapslagstiftningen kräver. Hanteringen av EU-stöden behöver effektiviseras för att bl.a. ta hänsyn till de naturgivna olikheterna i vårt land. Därför bör stöden som ges genom EU:s strukturfonder göras mer schabloniserade och betalas ut via en ansvarig regional nivå.

Kostnadsersättning för svensk mjölkproduktion

Mjölkkrasen i Sverige är akut och flera åtgärder behöver vidtas. Kristdemokraterna har varit drivande för politiska insatser på detta område och bl.a. arrangerat Mjölakens dag i riksdagen både 2015 och 2016, där lantbrukare, politiker och myndigheter mötts för att diskutera lösningar på den akuta krisen.

Som ett led i arbetet för bättre konkurrensvillkor för svenska mjölkbönder föreslår vi ett förstärkt stöd för ökad konkurrenskraft i mjölksektorn. Vi föreslår en kostnadsersättning som kan utgå per djur och som kan väga upp för de fördröjande regler som finns i Sverige jämfört med grannländerna i Europa. Förslaget finansieras delvis av en omfördelning inom landsbygdsprogrammet och innebär en kostnadsersättning till mjölkbönderna på 330 miljoner kronor årligen under de kommande tre åren. Med förslaget får mjölkbönderna 1 000 kronor per ko i kostnadsersättning för de merkostnader som kommer med svensk mjölkproduktion i jämförelse med övriga europeiska länder.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på en kostnadsersättning för mjölkproduktion enligt ovan.

Förändring i beteskravet för kor i lösdrift

Vi vill förändra det s.k. beteskravet för mjölkkor i lösdrift. I dag är svenska mjölkbönder förhindrade att ansöka om betesstöd från EU på grund av nationella regler om att mjölkkor måste gå ute och beta under sommaren. Med ett slopat nationellt beteskrav kan svenska mjölkbönder med kor i lösdrift, i likhet med sina europeiska kollegor, få betesstöd från EU. Detta är ett steg mot mer jämlika konkurrensvillkor för Sveriges mjölkbönder.

Det svenska beteskravet är till för att garantera att mjölkkorna får utöva sitt naturliga beteende under årets varmare månader. De kor som går i lösdrift kan dock röra sig fritt och utöva sitt naturliga beteende året om; de väljer själva när de äter, vilar och i många fall när de mjölkas. Sveriges bönder har en hög medvetenhet om djurskydd och är måna om sina djurs hälsa och tillgång till utevistelse. Det formella beteskravet är därför av mindre betydelse.

Ersättning vid skördekatastrofer

Sedan ett antal år tillbaka finns det i Sverige inget offentligt finansierat stöd till lantbrukare som drabbas av skördeskador. Sedan det statliga skadeskordeskyddet avskaffades har man från LRF:s sida undersökt möjligheterna till en försäkringslösning för skördeskador till följd av exempelvis omfattande regn eller torka. Det har visat sig att det inte finns någon möjlighet att erbjuda försäkringar mot skördeskador på rent kommersiell grund. Inte heller finns det något exempel på ett land där bönderna erbjuds rent kommersiella försäkringar mot skördeskador. Alla skördeskadeförsäkringar i världen, inklusive i USA, har någon form av offentlig medfinansiering. Avsaknaden av offentlig medfinansiering av skördeskadorna innebär att de svenska bönderna har (ytterligare) en konkurrensnackdel i förhållande till sina utländska kollegor. Inom landsbygdsprogrammet finns möjligheter att subventionera försäkringspremier eller program för inkomststabilisering. Det kräver dock att det finns kommersiella lösningar på marknaden. Ett återinförande av ett system liknande det gamla skördeskadestycket riskerar att bli relativt ineffektivt. Däremot finns det anledning att utreda införandet av någon form av fond för katastrofskador inom jordbruket. I ett sådant system skulle ersättning i princip endast utgå vid totalskada på 100 procent, inte som i det gamla skördeskadestycket en bedömning av om det är 50 eller 60 procent skada. Systemet bör så långt som möjligt bygga på existerande struktur med jordbruksverk och länsstyrelser som förvaltande, kontrollerande och utbetalande myndigheter.

Konkurrenskraftsutredningen skriver att det finns ”skäl att överväga om man bör utveckla system för ersättning vid angrepp av vissa allvarliga växtskadegörare”. Tyvärr lämnas inget konkret förslag varken i utredningen eller i propositionen.

Ersättningarna för viltskador

Rovdjursangrepp på tamboskap och husdjur kan orsaka stor ekonomisk skada för lantbrukare och leder till stor otrygghet bland många som lever i rovdjurstäta områden. Dagens ersättningsnivåer till dem som får sina tamdjur rivna och dödade av rovdjur behöver ses över. Rennäringen ska värnas eftersom den är en betydelsefull del av samisk kultur samt viktig för sysselsättning och boende i Sveriges norra inland och fjällvärld.

Ett stort problem är att vildsvinen plöjer upp åkrar och andra odlingar med stora skador som följd. Även i trafiken orsakar vildsvin stora skador. På senare tid har också risken för sjukdomssmitta till tamsvin ökat. I kampen mot vildsvinen är den enskilde bonden rättslös. Bonden får inget stöd för förlorad skörd, inga pengar för stängsel eller ersättning för tid som måste läggas på avskjutning. Det behövs därför generösare regler för ersättning för de skador som vildsvinen åsamkar.

På senare år har skador orsakade av vildsvin ökat kraftigt. Tidigare fanns möjlighet att få statlig ersättning för dessa skador enligt viltskadeförordningen som upphörde 1995. Kristdemokraterna föreslår att markägare ska kunna få ersättning för skador orsakade av klövvilt. Avskjutningen av vildsvin behöver också öka radikalt, vilket troligtvis kräver ytterligare politiska åtgärder.

Jordbruk ska inte vara miljöfarlig verksamhet

I dag klassas jordbruk som en miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken. Detta skapar en känsla hos jordbrukarna av att vara mistrodda. Det är inte enbart en fråga om terminologi; i och med att verksamheten klassas som miljöfarlig riskerar inställningen hos myndighetspersoner påverkas negativt så att fokus hamnar på att leta fel. Bönderna har svårt att få råd om hur de ska göra för att göra rätt. LRF har föreslagit att jordbruk i stället ska klassas som miljöpåverkande verksamhet. Regeringen bör ta initiativ till en sådan förändring.

Ansvarsfull offentlig upphandling

Den offentliga sektorn har en stor möjlighet att påverka villkoren för företagande på landsbygden via upphandlingen av livsmedel. I Sverige har vi höga djurskyddsnormer och regler som garanterar livsmedlens kvalitet. Det är vi stolta över och så ska det fortsätta att vara. Men i konkurrensen på EU:s inre marknad med länder som i flera fall endast uppfyller de absoluta minimikraven för god djurhållning är det viktigt att den offentliga sektorn tar sitt ansvar och inte endast låter normen om lägsta pris få råda. Med en offentlig upphandling som drivs av värden om god livsmedelskvalitet, god djurhållning och liten miljöpåverkan får våra skolelever, äldre och vårdtagare en bra kost, och svenska livsmedelsföretag får bättre möjligheter till lönsamhet. Den finska regeringen beslöt nyligen att samma krav som ställs på landets bönder ska ställas vid upphandling. Sverige bör inspireras av det finska exemplet.

Avbryt införandet av kilometerskatt

Livsmedelsföretagens konkurrenskraft är beroende av fungerande transporter, därför skulle en skatt på avstånd, en vägslitageavgift, skada svenskt näringslivet hårt. Kristdemokraterna vill därför säkerställa att konkurrenskraften inom livsmedelssektorn inte urholkas genom införandet av en vägslitageavgift eller avståndsbaseerade avgifter.

I samband med all utformning av skatter och avgifter behöver utgångspunkten vara att främja en konkurrenskraftig livsmedelssektor. Därför bör även t ex gödselskatt undvikas.

Nej till uppluckring av jordförvärvslagen

Jordförvärvslagen bedöms av regeringen ha en hämmande inverkan på konkurrenskraften i svenskt jordbruk genom att försvåra extern kapitalförsörjning. Kristdemokraterna motsätter sig en ändring av jordförvärvslagen och även en utredning om att ändra i denna lag.

De inskränkningar i äganderätten som jordförvärvslagen innebär har befunnits motiverade för att åstadkomma mer rationella brukningsenheter inom jord- och skogsbruket, för att upprätthålla balansen mellan olika ägarkategorier och för att gynna bosättning och sysselsättning i glesbygd. De fysiska personernas – i dagligt tal böndernas – ägande och brukande av jorden har visat sig vara framgångsrikt för ansvarstagande, innovationskraft och näringslivsutvecklingen på landsbygden. Därför bör jordförvärvslagen inte ändras.

Även Kristdemokraterna konstaterar att det finns utmaningar när det gäller kapitalförsörjningen inom jordbruket. Dessa utmaningar bör lösas genom förenklingar och förbättringar i andra regelverk. För att underlätta generationsövergångar föreslår Kristdemokraterna att skattereglerna modifieras så att successiva köp och försäljningar av jordbruksfastigheter underlättas. Även de olika regler som finns i våra nordiska grannländer för att underlätta generationsskifte bör övervägas.

Konkurrenskraftsutredningen konstaterar att det stora hindret för investeringar är den generellt låga lönsamheten i jordbruks- och trädgårdssektorn. Slutsatsen av detta bör, enligt Kristdemokraterna, vara att fokusera på ökad lönsamhet, vilket i sin tur kommer att attrahera kapital och investeringar.

Forskning på nya grödor

Jordbruksforskningen behöver i samverkan med näringen satsa på att utveckla förädlingstekniken för att kunna ta fram nya grödor med förutsättningar att klara framtidens förändrade klimat och minska behovet av bekämpningsmedel. Tyvärr finns det i dag otillräcklig forskning på grödor som kan vara funktionella i Sverige i framtiden. Konkurrenskraftsutredningen konstaterar att växtförädlingsbranschen för en tynande tillvaro i hela Europa. Nu behövs en riktad satsning på växtförädling. Kristdemokraterna har i partiets budgetförslag föreslagit ökade statliga medel till forskning på nya sädeslag. Konkurrenskraftsutredningen påpekar att möjligheten att använda nya tekniker för växtförädling styrs av EU-lagstiftning och att det därför är nödvändigt att den svenska regeringen förhandlar inom EU i syfte att påskynda utvecklingen av sådana nya tekniker. Kristdemokraterna föreslår att Formas i sin fördelning av forskningsanslag får i uppdrag av regeringen att särskilt beakta behovet av forskning på nya grödor.

Hållbara gödningsmetoder

Det behövs även fortsatt arbete för att minska övergödningen av åar, vattendrag och hav genom ett mera hållbart brukande, bl.a. via insatser som ”Greppa Näringen”. Hållbara gödningsmetoder behöver utvecklas, inte bara utifrån självförsörjningssynpunkt utan

också ur miljösynpunkt. Vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, bedrivs intressant forskning bl.a. om hur energigrödor kan användas vid framställning av kvävegödsel.

Kött från vilt

Det finns möjligheter för jägare att sälja kött från annat klövvilt direkt till konsumenter eller en lokal butik eller restaurang. Det gäller dock inte vildsvinskött, som först måste passera en vilthanteringsanläggning. Kristdemokraterna föreslår därför att kravet på vilthanteringsanläggningar ses över. Däremot ska det naturligtvis fortfarande vara krav på att köttet ska genomgå trikintest.

Det behövs en översyn av hur vildsvinsköttet lättare ska kunna hitta till restaurangerna och till butikernas köttdiskar. Befintliga hinder för saluföring av vildsvinskött bör ses över. Den modell som finns i Tyskland skulle kunna tjäna som inspiration. Regeringen bör ta initiativ till detta.

Den föredragna jaktmetoden för vildsvin är med åtel nattetid. Jakten på vildsvin utvecklas i takt med stammens tillväxt. Inledningsvis hördes ofta röster inom jägarkåren som talade om ovana och svårigheter för jakten. Numera är vildsvinsjakten populär, men den försvåras till viss del av regler. Kameraövervakning av åteln underlättar jakten, men är i dag tillståndspliktig. Ett borttagande av tillståndsplikten skulle underlätta jakten, därför bör regeringen lägga fram ett sådant förslag.

Biodlingen

Till följd av kemikalieanvändningen har beståndet av vildbin och andra insekter som utför pollinering av växter minskat. När denna ekosystemtjänst inte fullt ut går att räkna med behöver den förstärkas. En viktig funktion i detta sammanhang har de honungsbin som biodlare har. För att stödja biodlarna i den viktiga funktion deras bin har för pollineringen behöver en översyn göras av hur denna verksamhet kan stödjas och utvecklas. Ett sätt kan vara genom information och opinionsbildning. Miljögifterna drabbar också tambin. Biodlingen är också utsatt för skador från vilt, främst björn. Länsstyrelserna, som ansvarar för utbetalning av viltskadeersättning, har väldigt olika policyer för detta. I vissa län får biodlarna 0 kronor men i ett annat upp till 5 000 kronor per förstörd bikupa. Det behövs ett konsekvent erkännande av biodlarnas rätt till viltskadeersättning.

Fisket

Stärk det småskaliga fisket

Det småskaliga fiskets villkor behöver stärkas i Sverige, bl.a. genom att EU:s fiskefond används så att det småskaliga fisket kan vidareutvecklas och att landsbygdsprogrammet och fiskeprogrammet samverkar för att utveckla förädlingen av produkter. En levande skärgård innebär att det måste göras en tydlig prioritering mellan olika intressenter när det gäller tillträde till begränsade fiskeresurser. Småskaliga yrkesfiskare som försörjer

sig själva och sina familjer bör prioriteras framför fritidsfisket. Det är viktigt med regelverk som innebär rimliga arbetsvillkor för de småskaliga yrkesfiskarna, exempelvis möjligheter att låta ersättare vittja garn när fiskaren själv blir sjuk.

Regelförenklingar inom fiskerinäringen

Den svenska fiskerinäringen lyder inte endast under ett regelverk, den lyder under många olika och ibland motstridiga regler. Ett synnerligen detaljerat regelverk på EU-nivå reglerar snart sagt det mesta av fiskeripolitiken. Härtill kommer nationell lagstiftning samt sist men inte minst ett antal myndigheters föreskrifter. Regelmassan upplevs som synnerligen tyngande av näringen. Bland de mer svårmotiverade reglerna är att fiskaren måste gissa fångstens storlek inom en marginal på 10 procent innan den har vägts, annars straffas fiskaren.

På jordbruksområdet hände mycket positivt under alliansregeringen när det gällde regelförenkling. Fiskerinäringen har dock inte upplevt att detta har skett på liknande sätt för fisket, varken på nationell nivå eller inom EU. Arbetet med regelförenklingar måste intensifieras även för fiskerinäringen. Ett viktigt steg vore att, mot bakgrund av den reformerade EU-politiken, se över den svenska kontrollförordningen (regeringsförordning) som detaljreglerar fisket.

Magnus Oscarsson (KD)

Annika Eclund (KD)

Lars-Axel Nordell (KD)

Emma Henriksson (KD)

Roland Utbult (KD)